

PM//hw/sj
2007-05-10

Utfodring / åtling med animaliska biprodukter

Sedan den 1 juli 2006 gäller ny lagstiftning – lag (2006:805) respektive förordning (2006: 814) – om foder och animaliska biprodukter. Lagstiftningen kompletterar den s.k. Biproduktsförordningen – förordning (EG) nr 1774/2002 – och detaljbestämmelser finns i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter m.m. (ändrade den 11 januari och den 29 mars 2007 genom SJVFS 2007:2 och SJVFS 2007:28).

Grundat på i sammanhanget aktuellt regelverk får, enligt Svenska Jägareförbundets uppfattning, animaliska biprodukter i jaktliga sammanhang användas och hanteras enligt följande.

Frilevande vilt

Enligt 21 § Jordbruksverkets föreskrifter gäller att vilda djur, med vissa begränsningar, får användas för utfodring av *rovdjur*. Begreppet rovdjur skall tolkas i vid bemärkelse och därmed avses även andra djur – exempelvis kråkfåglar – som kan tillgodogöra sig materialet.

Frilevande vilt, såväl däggdjur som fågel, får därmed – oavsett om det fällt under jakt, avlivats till följd av skada, dödade av rovdjur eller funnits dött – helt eller i delar användas

- för utfodring av *rovdjur*,
- som åtel för att locka *rovdjur*,
- som lockmedel i redskap avsedda för fångst av *rovdjur*.

Sådant vilt, eller delar därav, får även lämnas kvar eller läggas ut i naturen utan att för den skull användas i jakt- eller viltvårdssyfte. Då det fällda viltet passas kan alltså räntan lämnas kvar och det är även tillåtet att till lämplig plats förflytta exempelvis ett i samband med viltolycka dödat och massakrerat eller av annan anledning otjänligt djur.

Det saknar både vid användande och utläggning i annat syfte betydelse om biprodukterna "aldrig lämnat skogen", om de härrör från omhändertagande (uppslaktning och styckning) i egen regi eller om de kommer från en vilthanteringsanläggning. Det är således tillåtet att för exempelvis utfodring av rovfåglar eller åtel för räv och kråkfågel använda rester från den egna slaktboden, men det är också fullt möjligt att få lämpligt material från en livsmedelsanläggning som godkänts av Livsmedelsverket.

Frilevande vilt får dock hanteras på detta sätt endast under förutsättning att

- utfodringen, åtlingen, utläggningen sker *inom den kommun* där viltet fälldes, avlivades eller anträffades dött eller att så sker inom en kommun som *gränsar* till den kommunen,
- det aktuella djuret inte misstänks vara infekterat med sjukdom som kan överföras till människor eller djur.

I det fall ett vilt misstänks vara infekterat med till människor eller djur överförbar sjukdom (exv. tuberkulos, mul- och klövsjuka, svinpest) blir bestämmelserna i Biproduktsförordningen tillämpliga. Det innebär normalt att alla delar av djuret skall tas om hand för transport till och destruktion i en av Jordbruksverket för ändamålet godkänd anläggning. Information om hur misstänkt infekterat vilt skall hanteras bör i första hand inhämtas från SVA (Statens Veterinärmedicinska Anstalt).

Det skall i sammanhanget även beaktas att kvarlämnande, användning eller utläggning bör ske på sådant sätt att man inte hamnar i konflikt med miljölagstiftningen (Miljöbalken). Materialet får inte placeras så att det finns risk för förorening av exv. vatten, så att det kan uppfattas som en olägenhet eller betecknas som nedskräpning. Biprodukterna bör alltså, i synnerhet inom områden med rörligt friluftsliv och i närheten av bebyggelse, hanteras med omdöme.

Tamdjur

Som grundregel gäller att tamdjur (nötkreatur, svin, får m.fl.) – hela kroppar eller delar av kroppar (biprodukter) – **inte** får vare sig användas för utfodring / åtling eller läggas ut i naturen. Alla tamdjur – oavsett hur de dött eller dödats – och allt material som härrör från sådana djur omfattas av Biproduktsförordningen och skall därmed tas om hand för destruktion eller användande under strikt kontrollerade förhållanden. (Omhändertagande och transport ombesörjs av bl.a. Svensk Lantbrukstjänst AB och Konvex.)

Biprodukter från tamdjur kan dock, om det rör sig om s.k. kategori 2-material (som kommer från en av Jordbruksverket godkänd uppsamlingscentral) eller kategori 3-material (exv. slaktrester från som livsmedel tjänliga djur som slaktats i slakteri), i vissa fall få användas för utfodring av frilevande vilt. I sådant fall krävs emellertid tillstånd av länsstyrelsen, som också kan ställa upp krav på hur utfodringen får bedrivas. Det bör även noteras att tillstånd att använda animaliska biprodukter från tamdjur endast kan avse utfodring av *vilda djur vars kött inte är avsett som livsmedel*, exv. rovfågel och räv.

Hägnat vilt

Hägnat vilt eller biprodukter från sådant vilt får **inte** – oavsett hur viltet dött eller dödats – användas för utfodring eller åtling. Material från sådant vilt får inte heller – vare sig det rör sig om däggdjur eller fågel – läggas ut i naturen. Länsstyrelsen kan dock, i likhet med vad som gäller beträffande biprodukter från bl.a. tamdjur, lämna tillstånd att för utfodring av exv. rovfågel och räv använda material från hägnat vilt som slaktats upp och veterinärbesiktigats.

Vilt som *hålls av människor* omfattas av Biproduktsförordningen och som huvudregel gäller att biprodukter skall tas om hand för destruktions. (Som undantag gäller dock att biprodukter från vissa hägnade däggdjur – exv. hjortar – *som lever under liknade förhållanden som vilda djur*, dvs. i större hägn, istället får grävas ner. Om nedgrävning är möjlig och hur sådan skall ske avgörs av kommunen.)

Fisk

Vildlevande fisk och biprodukter från sådan fisk (rens) får, under förutsättning att fångsten inte skett i kommersiellt syfte, användas och hanteras på samma sätt som frilevande vilt. Det är alltså tillåtet att exempelvis som åtel eller lockmedel i fångstredskap använda fisk som fångats i samband med fritids- eller husbehovsfiske.

Det är däremot **inte** tillåtet att i naturen lägga ut *fisk som hållits av människor*, dvs. odlad fisk. Biprodukter från såväl kommersiellt fångad vild fisk som odlad fisk (rens), som härrör från anläggningar som tillverkar fiskprodukter, kan dock – efter tillstånd av länsstyrelsen – få användas för utfodring av viltarter som inte är aktuella att använda som livsmedel.

Ren

Renar *hålls av människor* och omfattas därmed av Biproduktsförordningen. Djur som självdött, dödats av rovdjur eller i samband med trafikolycka samt biprodukter från rensklakt får därför **inte** användas för utfodring eller som åtel. Sådant material får inte heller läggas ut i naturen.

Som undantag från kravet på att döda djur och biprodukter skall tas om hand för destruktions gäller att det, inom de områden (i norra delen av landet) som anges i bilaga till Jordbruksverkets föreskrifter, istället får grävas ner. Nedgrävning skall i sådant fall ske enligt de anvisningar som lämnas av respektive kommun.

Slaktbiprodukter kan även, efter tillstånd av länsstyrelsen, få användas för utfodring av *djur vars kött inte är avsett som livsmedel* (exv. rovfågel och räv).

Aktuell lagstiftning – lag, förordningar och föreskrifter – samt ytterligare information rörande animaliska biprodukter finns att tillgå på Jordbruksverkets hemsida :
(www.sjv.se / Djur & Veterinär / Animaliska biprodukter)